

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н
Форма № П-2.03

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»**

з підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	«Публічне адміністрування»

Полтава 2021 рік

Укладач програми:

Волошина Я. Л. – к. ю. н., доцент кафедри правознавства
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Рецензенти програми:

Матюшенко О. І. – к. держ. упр., завідувач кафедри кримінального
права Національної академії внутрішніх справ

Сірий Ю. М. – к. держ. упр., завідувач Миколаївського відділення
навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ

Програму навчальної дисципліни схвалено і обговорено на засіданні
кафедри правознавства. Протокол засідання кафедри від 28 травня
2020 р., № 1

Завідувач кафедри правознавства, д. ю. н.
_____ проф. Лаврик Г. В.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Публічне адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
ступеня магістра, д. ю. н.

_____ проф. О. В. Солдатенко
(підпис)

Анотація навчальної дисципліни

Для будь-якої демократичної держави досягнення миру є запорукою успішного та ефективного розвитку. Національна безпека виражається в здатності країни вчасно виявляти та попереджати виникнення реальних (поточних) і потенційних (прогнозованих) загроз національним інтересам. Забезпечення національної безпеки передбачає своєчасне вжиття заходів, які відповідають характеру і масштабам загроз національним інтересам. Цього можливо досягнути урегулюванням політичних відносин за допомогою ефективної безпекової політики у державі, побудованої на новій сучасній моделі європейської країни.

Політика національної безпеки – це діяльність суб'єктів політичних відносин, яка ґрунтується на пріоритетності національних інтересів і спрямована на забезпечення безпеки на внутрішньодержавному та зовнішньодержавному рівнях. Від ефективності політики національної безпеки залежить успішність держави, благополуччя суспільства та гідне життя кожної людини.

Політика національної безпеки є міждисциплінарною навчальною дисципліною, яка вивчає суспільні відносини, що складаються у сфері національної безпеки. Політика національної безпеки забезпечує формування системи знань про напрями публічної політики у сферах національної і міжнародної безпеки, євроінтеграції, а також вмінь щодо підготовки змісту публічної політики з урахуванням особливостей і тенденцій сучасного міжнародного протиборства, закономірностей і умов формування глобального світового порядку та сучасних систем забезпечення національної і міжнародної безпеки.

Предметом навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» є механізми, методи та інструменти реалізації публічної політики у сфері національної безпеки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» є ознайомлення студентів із основними теоретичними положеннями політики національної безпеки та нормативно-правовими актами, що регламентують суспільні відносини в цій сфері; вироблення повного й системного уявлення про національну безпеку та її структуру; формування глибоких знань і практичних умінь щодо розробки та управління системою національної безпеки України; ознайомлення магістрів з особливостями, принципами, задачами та методами публічного управління у сфері національної безпеки.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у таких темах: Національна безпека України: основні категорії та поняття. Система

забезпечення національної безпеки. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки. Сучасний стан та загрози національній безпеці. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки. Національна та міжнародна безпека: сутність, типологія, пріоритети. Економічна безпека. Інформаційна безпека. Науково-технологічна безпека. Воєнна безпека. Соціальна безпека. Екологічна безпека.

Аннотация учебной дисциплины

Для любого демократического государства достижение мира является залогом успешного и эффективного развития. Национальная безопасность выражается в способности страны своевременно выявлять и предупреждать возникновение реальных (текущих) и потенциальных (прогнозируемых) угроз национальным интересам. Обеспечение национальной безопасности предполагает своевременное принятие мер, соответствующих характеру и масштабам угроз национальным интересам. Этого можно достичь урегулированием политических отношений с помощью эффективной политики безопасности в государстве, построенной на новой современной модели европейской страны.

Политика национальной безопасности – это деятельность субъектов политических отношений, основанная на приоритетности национальных интересов и направленная на обеспечение безопасности на внутрисоциальном и внешнегосударственном уровнях. От эффективности политики национальной безопасности зависит успех государства, благополучие общества и достойная жизнь каждого человека.

Политика национальной безопасности является междисциплинарной учебной дисциплиной, изучающей общественные отношения, складывающиеся в сфере национальной безопасности. Политика национальной безопасности обеспечивает формирование системы знаний о направлениях публичной политики в сферах национальной и международной безопасности, евроинтеграции, а также умений по подготовке содержания публичной политики с учетом особенностей и тенденций современного международного противоборства, закономерностей и условий формирования глобального мирового порядка и современных систем обеспечения национальной и международной безопасности.

Предметом учебной дисциплины «Политика национальной безопасности» являются механизмы, методы и инструменты реализации публичной политики в сфере национальной безопасности.

Целью преподавания учебной дисциплины «Политика национальной безопасности» является ознакомление студентов с основными теоретическими положениями политики национальной безопасности и нормативно-правовыми актами, регламентирующими общественные отношения в этой сфере; формирование полного и системного представления о национальной безопасности и ее структуре; формирование глубоких знаний и практических умений по разработке и управлению системой национальной безопасности Украины; ознакомление магистров с особенностями, принципами, задачами и методами публичного управления в сфере национальной безопасности.

Содержание учебной дисциплины раскрывается в следующих темах: Национальная безопасность Украины: основные категории и понятия. Система обеспечения национальной безопасности. Нормативно-правовое обеспечение национальной безопасности. Современное состояние и угрозы национальной безопасности. Публичное администрирование в сфере национальной безопасности. Национальная и международная безопасность: сущность, типология, приоритеты. Экономическая безопасность. Информационная безопасность. Научно-технологическая безопасность. Военная безопасность. Социальная безопасность. Экологическая безопасность.

Abstract of the discipline

For any democratic state, achieving peace is the key to successful and effective development. National security is expressed in the country's ability to identify and prevent the emergence of real (current) and potential (projected) threats to national interests in due time. Ensuring national security involves the forehanded taking measures appropriate to the nature and extent of threats to national interests. This can be achieved by settling political relations through an effective security policy in the country, built on a new modern model of the European country.

National security policy is the activity of the subjects of political relations, which is based on the priority of national interests and is aimed at ensuring security at the domestic and foreign levels. The success of the state, the well-being of society and the dignified life of every person depend on the effectiveness of national security policy.

National security policy is an interdisciplinary academic subject that studies social relations in the field of national security. National security policy provides the formation of a system of knowledge about the directions of public policy in the areas of national and international

security, European integration, as well as skills to prepare the content of public policy taking into account the peculiarities and trends of modern international confrontation, patterns and conditions of formation of a global world order and modern systems of ensuring national and international security.

The subject of the discipline “National Security Policy” are the mechanisms, methods and tools for implementing public policy in the field of national security.

The purpose of teaching the discipline “National Security Policy” is to acquaint students with the basic theoretical provisions of national security policy and regulations governing public relations in this area; formation of a complete and systematic view of national security and its structure; formation of deep knowledge and practical skills in the development and management of the national security system of Ukraine; acquaintance of masters with features, principles, tasks and methods of public administration in the field of national security.

The content of the discipline is revealed in the following topics: National Security of Ukraine: basic categories and concepts. System of ensuring national security. Regulatory and legal support of national security. Current state and threats to national security. Public administration in the field of national security. National and international security: essence, typology, priorities. Economic security. Informational security. Scientific and technological security. Military security. Social security. Ecological safety.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування», затвердженої наказом по університету від 20 лютого 2019 року № 36-Н.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» є механізми, методи та інструменти реалізації публічної політики у сфері національної безпеки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» є: ознайомлення студентів із основними теоретичними положеннями політики національної безпеки та нормативно-правовими актами, що регламентують суспільні відносини в цій сфері; сформування повного й системного уявлення про національну безпеку та її структуру; формування глибоких знань і практичних умінь щодо розробки та управління системою національної безпеки України; ознайомлення магістрів з особливостями, принципами, задачами та методами публічного управління у сфері національної безпеки.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК 5);

спеціальні, фахові, предметні:

- здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти (СК 1);
- здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України (СК 6);
- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК 8).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми. В результаті освоєння дисципліни студент повинен:

- знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень (РН 1);

- знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції (РН 3);
- уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи (РН 7);
- уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм (РН 8);
- представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності (РН 10).

Навчальна дисципліна є **обов'язковою** у відповідності до навчального плану.

Форма підсумкового контролю знань – **залік**.

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Теоретичні основи національної безпеки

Тема 1. Національна безпека України: основні категорії та поняття

Національна безпека і безпекова політика. Політика національної безпеки: поняття, структура, принципи формування. Основні причини формування політики національної безпеки. Мета та головні завдання політики національної безпеки. Шляхи реалізації політики національної безпеки.

Суспільні відносини у сфері національної безпеки як об'єкт права; предмет та методи дослідження. Національна безпека як правова категорія. Генезис загальної теорії національної безпеки. Становлення та розвиток правових засад національної безпеки.

Поняття та зміст системи національної безпеки. Структура системи національної безпеки та її характеристика. Складові системи національної безпеки.

Інтереси суспільства, функції держави, права, свободи та обов'язки людини і громадянина у сфері національної безпеки. Правові основи захисту прав і безпеки людини та громадянина. Співвідношення прав суспільства на безпеку та прав людини і громадянина.

Проблеми правового визначення пріоритетів національних інтересів. Принципи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці України.

Тема 2. Система забезпечення національної безпеки

Становлення і розвиток системи забезпечення національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти забезпечення національної безпеки. Принципи системи забезпечення національної безпеки та їх характеристика.

Формування та реалізація державної політики з питань національної безпеки. Становлення і розвиток системи державного управління у сфері національної безпеки, стратегія і тактика забезпечення національної безпеки. Роль держави і права у забезпеченні національної безпеки. Протидія міжнародному тероризму як фактор забезпечення національної безпеки.

Теоретико-правові та прикладні проблеми становлення й розвитку державних і недержавних суб'єктів сектору безпеки, їх правовий статус, функції та компетенція, координація діяльності та організація взаємодії.

Застосування сил і засобів забезпечення національної безпеки. Правове регулювання комплексного кадрового, інформаційного та інших видів ресурсного забезпечення діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки.

Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на систему забезпечення національної безпеки. Основні напрями підвищення ефективності системи забезпечення національної безпеки.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки

Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Два рівні нормативної бази, якою керується система забезпечення національної безпеки. Загальна характеристика Закону України «Про національну безпеку України». Нормотворчість в системі забезпечення національної безпеки: її цілі та завдання.

Стратегія національної безпеки України в сучасних умовах: завдання та проблеми реалізації. Гарантії забезпечення національної безпеки.

Тема 4. Сучасний стан та загрози національній безпеці

Національна безпека України в сучасних умовах: ризики та фактори впливу. Оцінка стану забезпеченості національної безпеки України. Вплив соціально-економічних, інформаційних та політичних чинників на забезпечення національної безпеки.

Сучасна ситуація в сфері забезпечення національної безпеки, пріоритетні завдання. Виклики та загрози національній безпеці. Стратегія національної безпеки України. Публічне управління в сфері національної безпеки. Шляхи вдосконалення системи національної безпеки. Стратегічні завдання держави у сфері національної безпеки.

Захист конституційних прав людини та гарантування її особистої безпеки в умовах сучасних викликів та загроз.

Тема 5. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки

Національна безпека як об'єкт публічного адміністрування. Поняття публічного управління у сфері національної безпеки.

Публічне управління у сфері національної безпеки: суб'єкти та характеристика їх основних функцій. Принципи публічного управління у сфері національної безпеки.

Теоретичні та правові засади публічного адміністрування національно-безпековою сферою. Поняття та зміст правової категорії «національно-безпекова сфера». Стан наукових досліджень публічного адміністрування у сфері національної безпеки. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки як об'єкт законодавчого регулювання. Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність суб'єктів публічного управління у сфері національної безпеки.

Державне управління у сфері національної безпеки. Мета державного управління у сфері національної безпеки. Організація та особливості державного управління у сфері національної безпеки. Державне управління національною безпекою: суб'єкти, об'єкти, функції та критерії ефективності. Загальна система суб'єктів гарантування національної безпеки. Механізм гарантування національної безпеки України.

Тема 6. Національна та міжнародна безпека: сутність, типологія, пріоритети

Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці. Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці.

Вплив міжнародної обстановки на Україну. Досвід правового регулювання у сфері національної безпеки країн-членів Європейського Союзу та інших іноземних держав.

Правові основи становлення і розвитку систем колективної та міжнародної безпеки. Правовий статус міжнародних організацій в галузі безпеки за участі України; їх завдання, компетенція, форми та методи діяльності.

Адаптація національного законодавства у сфері національної безпеки до правових стандартів країн-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору.

Модуль 2.

Система національної безпеки

Тема 7. Економічна безпека

Поняття, сутність та зміст економічної безпеки. Характерні особливості економічної безпеки. Виклики, ризики, загрози

економічній безпеці. Характеристика сучасних загроз економічній безпеці.

Система забезпечення економічної безпеки. Пріоритетні напрями та заходи забезпечення економічної безпеки.

Продовольча безпека як різновид економічної та складова соціальної безпеки. Сутність та структура продовольчої безпеки держави. Система національних інтересів у продовольчій сфері. Особливості розвитку та шляхи забезпечення продовольчої безпеки України.

Енергетична безпека України як одна з найважливіших складових національної безпеки країни. Основні загрози енергетичній безпеці України, їх класифікація. Система індикаторів енергетичної безпеки України.

Тема 8. Інформаційна безпека

Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: забезпечення інформаційної безпеки; захисту і розвитку інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію.

Поняття та зміст інформаційної безпеки. Громадянин, суспільство, держава як головні об'єкти інформаційної безпеки.

Поняття та характеристика національного інформаційного простору України як відкритої системи. Структурно-функціональні властивості національного інформаційного простору та зовнішнього і внутрішнього його середовища. Національна інформаційна могутність держави як засіб реалізації її національних інтересів.

Безпека масової інформаційної сфери як різновид національної інформаційної безпеки. Поняття засобів масової інформації та основні складові їх системи. Друковані засоби масової інформації та інформаційний простір України. Електронні засоби масової інформації та національний інформаційний простір України. Інформаційні агентства України.

Характеристика загроз інформаційній безпеці системи державного управління. Теоретичні аспекти формування та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки України. Система забезпечення інформаційної безпеки України: складові елементи та організаційно-правові засади її функціонування. Основні принципи забезпечення національної інформаційної безпеки. Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні.

Тема 9. Науково-технологічна безпека

Поняття науково-технологічної безпеки, її системна сутність та структурні рівні. Науково-технологічна безпека в системі національної безпеки держави. Об'єкти та суб'єкти науково-технологічної безпеки держави.

Вступ сучасної цивілізації у постіндустріальну епоху. Місце та роль науки і технологій в житті сучасного суспільства. Освіта і наука України: її сучасний стан і тенденції розвитку. Практична реалізація Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 – 2031 роки: основні пропозиції, рекомендації.

Система забезпечення науково-технологічної безпеки. Критерії науково-технологічної безпеки. Індикатори та порогові рівні науково-технологічної безпеки.

Тема 10. Воєнна безпека

Поняття «воєнна безпека» та його сутність. Різниця між поняттями «воєнна безпека» та «військова безпека». Воєнна безпека в системі національної безпеки. Правові засади забезпечення воєнної безпеки України. Нормативно-правове забезпечення воєнної безпеки.

Виклики та загрози воєнній безпеці України. Основні загрози воєнній безпеці України. Обороздатність як фактор національної безпеки.

Система воєнної безпеки України, умови її формування. Складові системи воєнної безпеки та їх призначення. Мета і напрями забезпечення воєнної безпеки держави. Перспективи розвитку та шляхи вдосконалення системи воєнної безпеки.

Основні напрями державної політики у воєнній сфері національної безпеки. Проблеми воєнної безпеки в сучасній Україні. Важливість питань національної безпеки у більшості країн світу. Стан воєнної безпеки як складова національної безпеки. Заходи зі зміцнення воєнної безпеки України.

Тема 11. Соціальна безпека

Поняття соціальної безпеки держави, її системна сутність та структурні рівні. Основні чинники соціальної безпеки. Соціальна безпека в системі національної безпеки держави. Об'єкти та суб'єкти соціальної безпеки держави. Соціальна структура і політика в контексті забезпечення національної безпеки держави.

Суть соціальної структури суспільства як основи політичного життя та національної безпеки держави. Великі соціальні групи як суб'єкти національної безпеки держави. Нація та держава як суб'єкти національної безпеки держави. Національні відносини в багатонаціональних державах як індикатор стану національної безпеки держави. Етнополітика як складова внутрішньої політики та системи національної безпеки держави.

Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні. Основні загрози соціальній безпеці та способи протидії їм. Напрями підвищення соціальної безпеки України.

Соціальний захист і соціальна безпека. Соціальні гарантії в системі соціальної безпеки держави.

Тема 12. Екологічна безпека

Екологічна безпека: поняття, зміст, системна сутність, структурні рівні та форми. Чинники, що впливають на рівень забезпечення екологічної безпеки. Джерела екологічної безпеки. Основні принципи екологічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти екологічної безпеки держави. Фактори, які впливають на екологічну безпеку. Правове регулювання екологічних прав людини.

Загрози екологічній безпеці на національному та міжнародному рівнях. Оцінка рівня сучасного стану екологічної безпеки України. Індикатори та порогові рівні екологічної безпеки. Критерії екологічної безпеки.

Екологічна безпека в системі національної безпеки держави. Національні інтереси України в екологічній сфері. Система забезпечення екологічної безпеки.

Глобальні проблеми людства та місце в них екологічних проблем. Аварія на Чорнобильській АЕС як приклад значущості екологічних проблем у житті суспільства.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

1. Декларація про державний суверенітет України : Декларація від 16 липня 1990 р. № 55-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.

2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (23. 07. 96). – Ст. 141.

3. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січня 2021 р. № 1150-IX. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>.

4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23 березня 2000 р. № 1602-III. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.

5. Про Державну спеціальну службу транспорту : Закон України від 5 лютого 2004 р. № 1449-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1449-15>.

6. Про економічну самостійність Української РСР : Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. № 142-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-12>.

7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.

8. Про Збройні Сили України : Закон України від 6 грудня 1991 р. № 1934-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>.

9. Про інформаційні агентства : Закон України від 28 лютого 1995 р. № 74/95-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80>.

10. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

11. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

12. Про оборону України : Закон України від 6 грудня 1991 р. № 1932-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.

13. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>.

14. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2163-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>.

15. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>.

16. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.

17. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.

18. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.

19. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

20. Доктрина інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>.

21. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

22. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

23. Про Стратегію воєнної безпеки України : Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21>.

24. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>.

25. Стратегія національної безпеки України. Безпека людини – безпека країни : Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n7>.

26. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки : Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>.

27. Про затвердження Воєнно-медичної доктрини України : постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2018 р. № 910. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-%D0%BF>.

28. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : постанова Кабінету Міністрів України від 3

березня 2021 р. № 179. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25>.

29. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 р. № 1277. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>.

30. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

31. Північноатлантичний договір від 4 квітня 1949 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008.

32. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 червня 1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Основні рекомендовані джерела інформації:

33. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. : В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г. П. Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.

34. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави : підруч. для використання у навч.-вихов. процесі / [О. П. Дузь-Крятченко та ін. ; за заг. ред. В. М. Телелима] ; Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського, Каф. стратегії нац. безпеки та оборони. – Вид. 3-тє, перероб. і допов. – Київ : Вид. НУОУ ім. І. Черняхівського, 2015. – 620 с.

35. Практичні аспекти стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: навч. посіб. / В. І. Абрамов, А. В. Дацюк, М. М. Шевченко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Мельника, Л. М. Шипілової – Київ : НАДУ, 2018. – 128 с.

36. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник. Київ : НАДУ, 2012. – 344 с.

37. Ситник Г. П., Орел М. Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника, Київ : Видавець Кравченко Я. О. – 2020. – 360 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

38. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України : монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Талком, 2017. – 576 с.
39. Богданович В. Ю. Теоретичні основи, методи й технології забезпечення національної безпеки України: монографія / В. Ю. Богданович, І. Ю. Свіда, Є. Д. Скуліш; за заг. ред. Є. Д. Скуліша. – Київ : Наук. вид. відділ НАСБ України, 2012. – 548 с.
40. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України : монографія. Київ-Одеса : Фенікс, 2020. – 376 с.
41. Бондаренко К. В. Публічне адміністрування національно-безпековою сферою в Україні: теоретико-правові та організаційні засади : монографія. Київ : Фенікс, 2019. – 406 с.
42. Військове право : підручник / за ред. І. М. Коропатніка, І. М. Шопіної. Київ : Алерта, 2019. – 648 с.
43. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : вибрані наукові праці. Київ НІСД, 2016. – 528 с.
44. Геополітичний аналіз та прогнозування : навч. посіб. / авт. кол. : Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянук, М. М. Шевченко ; за заг. ред. Г. П. Ситника. – К. : НАДУ. – 2014. – 210 с.
45. Горбулін В. П. Засади національної безпеки України / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – Київ : Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
46. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: [моногр.] / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – Київ : НІСД, 2010. – 288 с.
47. Горбулін В. П., Качинський А. Б. Системно-концептуальні засади стратегії національної безпеки України: Монографія. / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – Київ : ДП «НВЦ» Євроатлантиінформ», 2007. – 592 с.
48. Горбулін В. П., Литвиненко О. В. Національна безпека: український вимір. Київ: ПМ «Інтертехнологія», 2008. – 104 с.
49. Данільян О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації : монографія / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. – Харків : Фоліо, 2020. – 285 с.
50. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія / Криштанович М. Ф., Пушак Я. Я., Флейчук М. І., Франчук В. І. – Львів : Сполом, 2020. – 418 с.

51. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – Київ : НАДУ, 2014. – 448 с.
52. Державне управління сектором безпеки і оборони України: теорія, практика, стратегія: монографія / І. В. Романов, Ф. В. Саганюк, В. М. Воробйов та ін. – Київ : ННДЦ ОТ і ВБ України, 2007. – 218 с.
53. Дзьобань О. П. Національна безпека в умовах соціальних трансформацій: методологія дослідження та забезпечення : монографія / О. П. Дзьобань. – Харків : Константа, 2006. – 440 с.
54. Дзьобань О., Соснін О. Теоретичні основи національної безпеки України: навч. посіб. Київ : Освіта України, 2009. – 384 с.
55. Доронін І. М. Національна безпека України в інформаційну епоху: правові аспекти : монографія. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2019. – 434 с.
56. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2015. – 392 с.
57. Концептуальні засади взаємодії політики й управління: навчальний посібник / Е. А. Афонін, Я. В. Бережний, О. Л. Валевський [та ін.]; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : НАДУ, 2010. – 299 с.
58. Кременовська І. В. Геополітичні аспекти національної безпеки й оборони України: моногр. / І. В. Кременовська, М. В. Коваль, М. І. Мичко. – Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2010. – 183 с.
59. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях: підручник / О. С. Кучик; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2014. –411 с.
60. Лисецький А. С. Продовольча безпека України: теорія, методологія, емпіричний аналіз / А. С. Лисецький. – Київ : ОРІЯНИ, 2005. – 374 с.
61. Ліпкан В. А. Безпекознавство: Навчальний посібник. – Київ : Вид-во Європ. ун-та, 2003. – 208 с.
62. Ліпкан В. А. Національна безпека та національні інтереси України / В. А. Ліпкан. – Київ : КНТ, 2006. – 68 с.
63. Ліпкан В. А. Національна безпека України: Навчальний посібник. – Київ : Кондор, 2008. – 552 с.
64. Ліпкан В. А. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях: слов. / В. А. Ліпкан, О. С. Ліпкан. – 2-ге вид., допов. і переробл. – Київ : Текст, 2008. – 398 с.

65. Ліпкан В. А. Основи права національної безпеки // Право України. – 2009. – № 1. – С. 108-116.
66. Ліпкан В. А. Теоретико-методологічні засади управління у сфері національної безпеки України: Монографія. – Київ : Текст, 2005. – 350 с.
67. Ліпкан В. А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України: моногр. / В. А. Ліпкан. – Київ : Текст, 2003. – 600 с.
68. Ліпкан В. А. Теорія національної безпеки / В. А. Ліпкан. – Київ : КНТ, 2009. – 631 с.
69. Ліпкан В. А., Діордіца І. В. Національна безпека України: кримінально-правова охорона: Навчальний посібник. – Київ : КНТ, 2007. – 292 с.
70. Ліпкан В. А., Максименко Ю. Є., Желіховський В. М. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: Навчальний посібник. – Київ : КНТ, 2006. – 280 с.
71. Марущак А. І. Інформаційне право: Доступ до інформації : навчальний посібник / А. І. Марущак. – Київ : КНТ, 2007. – 532 с.
72. Методика оцінювання ефективності державного механізму реагування на загрози національним інтересам України: монографія / Г. П. Ситник, В. І. Абрамов, В. А. Мандрагеля та ін. ; за заг. ред. Г. П. Ситника та Л. М. Шипілової – Київ : НАДУ, 2016. – 190 с.
73. Методологія стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: монограф. / Абрамов В. І., Запорожець Т. В., Марутян Р. Р. та ін.; за заг. ред. Л. М. Шипілової – Київ : НАДУ, 2018. – 232 с.
74. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. – 365 с.
75. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, Клименко В. С. та ін.]. – Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.
76. Настюк В. Я. Адміністративно-правові режими у сфері національної безпеки та протидії тероризму: монографія / Академія правових наук; Інститут вивчення проблем злочинності; Служба безпеки України; Інститут оперативної діяльності та держ. безпеки. – Київ, 2008. – 245 с.
77. Нашинець-Наумова А. Ю. Інформаційна безпека: питання правового регулювання: монографія / А. Ю. Нашинець-Наумова. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 169 с.

78. Нестеренко О. В. Безпека інформаційного простору державної влади. Технологічні основи / О.В. Нестеренко. – Київ : Наук. думка, 2009. – 352 с.

79. Нижник В. Н., Ситник Г. П., Білоус В. Т. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : Навч. посіб. / За заг. ред. П.В. Мельника, Н. Р. Нижник. – Ірпінь, 2000. – 304 с.

80. Новицький Г. В. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки України: моногр. / Г. В. Новицький. – Київ : Інтертехнологія, 2008. – 496 с.

81. Нормативно-правова база у галузі безпеки і оборони України / заг. ред.: А. Гриценко, А. Єрмолаєв, Ф. Флурі. – Київ : Центр дослідж. армії, коверсії та роззброєння, 2012. – 800 с.

82. Обґрунтування концептуальних та організаційно-правових засад розробки паспортів загроз національній безпеці України : навч.-метод. посіб. / [авт. кол.: Г. П. Ситник, В. І. Абрамов, В. А. Мандрагеля та ін.]. – Київ : НАДУ, 2012. – 52 с.

83. Орел М. Г. Теоретичні основи державного управління у сфері політичної безпеки: монографія. – Київ: Поліграф Плюс «Ц-СІ», 2019. – 320 с.

84. Пилипчук В. Г. Правові основи діяльності державних органів та військових формувань у сфері національної безпеки України / В. Г. Пилипчук. – Харків : Право, 2008. – 150 с.

85. Пилипчук В. Г. Система і компетенція державних органів зі спеціальним статусом у сфері національної безпеки України : монографія / В. Г. Пилипчук, О. П. Дзьобань, В. Я. Настюк. – Харків : Право, 2009. – 200 с.

86. Пономаренко Г. О. Управління у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави: адміністративно-правові засади: монографія / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. – Харків : Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 448 с.

87. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки: (системні, політичні та економічні аспекти): словник-довідник / С. П. Завгородня, М. Г. Орел, Г. П. Ситник [уклад.] / за заг. ред. Д. В. Неліпи, Є. О. Романенка, Г. П. Ситника, Київ : Видавець Кравченко Я. О. – 2020. – 380 с.

88. Пучков О. О. Правопорядок у сфері національної безпеки сучасної України : монографія. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 208 с.

89. Саганюк Ф. В. Воєнна безпека і оборона України. Тлумачний словник нормативно-правових та наукових термінів і визначень / Ф. В. Саганюк [та ін.]. – Київ : [б. в.], 2007. – 186 с.

90. Сектор безпеки і оборони України: теорія, стратегія, практика: монографія / Ф. В. Саганюк, О. В. Устименко, М. М. Лобко та ін. – Київ : Академпрес, 2017. – 182 с.

91. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник Київ : НАДУ, 2012. – 544 с.

92. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика: моногр. / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук; за заг. ред. Г. П. Ситника. – Хмельницький; Київ : Кондор, 2007. – 616 с.

93. Співак В. М. Політико-правовий та соціокультурний виміри глобалізації : монографія / В. М. Співак. – Київ : Логос, 2011. – 416 с.

94. Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях: моногр. / Н. М. Андрєєва, В. О. Бараннік, Є. В. Белашов та ін.; за наук. ред. Є. В. Хлобистова. – Сімферополь : Фенікс, 2010. – 581 с.

95. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки [Текст] : монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.] / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості. – Київ ; Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. – 184 с.

96. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки. Монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – Київ : НІСД, 2010. – 288 с.

97. Стратегія і тактика національної безпеки: зарубіжний досвід, проблеми та перспективи України / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – Київ : Нац. центр з питань євроатлант. інтеграції, 2006. – 304 с.

98. Фурашев В. М. Національна безпека України: шляхи забезпечення, роль і місце суспільства. Євроатлантичний курс : монографія / В. М. Фурашев, С. Ф. Джердж. – Київ : Синопис, 2009. – 176 с.

99. Хвесик М. А. Продовольча безпека України / М. А. Хвесик, А. С. Лисенький. – Київ : РВПС України НАНУ, 2008. – 158 с.

100. Циганов В. В. Політична безпека і безпечна політика: Складові, ознаки, стан, тенденції. – Київ : Ніка-Центр, 2006. – 112 с.

101. Циганов В. В. Національна безпека України [Текст] : посібник / В. В. Циганов; Національна академія внутрішніх справ України. – Київ : [б.в.], 2004. – 100 с.

102. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник / Л. Д. Чекаленко. – Київ : ДАУ, 2015. – 749 с.

103. Чупрій Л. В. Політика національної безпеки Української держави в гуманітарній сфері: монографія / Л. В. Чупрій. – Київ : ПП «Містер Принт», 2015. – 508 с.

104. Шляхи удосконалення системи державного управління забезпеченням національної безпеки України: монографія / Г. П. Ситник, В. І. Абрамов, М. М. Шевченко та ін.; за ред. Г. П. Ситника, В. І. Абрамова, М. М. Шевченка. – Київ : МАЙСТЕР КНИГ, 2012. – 536 с.